

Robert Vannoy, Manabii Wakuu, Hotuba ya 2

Isaya 1-2:4

C. Muundo wa Kitabu cha Isaya

1. Isaya 1-6 Hukumu na Baraka

Tuliangalia A., “Nabii Isaya;” B., “Mipangilio ya Kihistoria ya Kitabu;” na C. “Muundo wa Kitabu” katika saa ya mwisho. Tutaangalia sasa ndani ya muundo huo na sehemu hii, sura za 1-6, ambazo nilizitaja zilikuwa za jumla, lakini zilibainishwa na mgawanyiko huu na sehemu tatu zikianza na hukumu, zikiishia na sehemu fupi ya baraka inayokuja. Hiyo ilikuwa 1:1-2:5 na sehemu ya baraka ikiwa 2:1-4; na kisha 2:6-4:6 na sehemu ya baraka ikiwa 4:2-6; na hatimaye, 5:1-6:13 na baraka ikiwa 6:1-13. Sasa, tunapoangalia sura za 1-6, nataka kuelekeza mawazo yetu kwenye sehemu fupi ya baraka badala ya sehemu nzima yenyewe. Nitatoa maoni machache kuhusu sehemu ya kwanza 1:1-31, sehemu ya hukumu kabla hatujafikia 2:1-4. Nataka kutumia muda wetu mwingi leo kwenye 2:1-4.

Isaya 1:1-2 – Shtaka na Kumbukumbu la Torati Katika sehemu hiyo ya kwanza ya sura ya 1-6, baada ya mstari huo wa utangulizi katika 1:1, unaona jinsi Isaya anavyoanza. Ni istilahi ya kuvutia sana. Anasema katika mstari wa 2, “Sikieni enyi mbingu, sikieni enyi nchi kwa maana Bwana amenena.” “Sikieni enyi mbingu, sikieni enyi nchi.” Hilo linakukumbusha nini? Umeona wapi kutokea kwa istilahi ya aina hiyo hapo awali?

Nirudi kwenye Kumbukumbu la Torati ambapo Musa anaita mbingu na dunia kama mashahidi kusikia au kuona kama Israeli watakuwa waaminifu kwa agano. Kwa hivyo, Isaya anaita mbingu na dunia kama mashahidi; hiyo inakumbusha sana istilahi za agano. Tazama Kumbukumbu la Torati 4:26 kwa mfano. Kumbukumbu la Torati 4:26, "Naita mbingu na nchi kama mashahidi juu yenu leo, ya kwamba mtaangamia upesi katika nchi mtakayoivuka Yordani kuimiliki. Bwana atawatawanya kati ya mataifa." Hiyo ni, mkimwacha Bwana. Au angalia Kumbukumbu la Torati 30, mstari wa 19: "Leo naita mbingu na nchi kama mashahidi juu yenu, kwamba nimeweka mbele yenu uzima na

mauti, baraka na laana; sasa chaguani uzima, ili ninyi na watoto wenu mpate kuishi; na kumpenda Bwana, Mungu wenu, kuisikiliza sauti yake, na kumshikamanisha."

Kumbukumbu la Torati 32:1, kuna marejeleo mengine. Kwa hivyo, tazama hapa katika maneno ya kwanza ya Isaya una ushahidi tena wa kile tulichozungumzia robo iliyopita na kitabu cha Amosi. Lakini ingawa manabii hawa huenda wasitumie neno la Kiebrania *berit*, agano, hiyo haimaanishi kwamba hawakuwa na ufahamu wa wazo la agano. Wazo hilo muhimu kwamba agano lilikuwa wazo la baadaye na kwamba manabii wa kwanza hawakujua chochote kulihusu kwa sababu hawakuzungumza na kutumia neno hilo si njia halali ya kutathmini uzoefu wao na agano, kwa sababu hutumia istilahi za agano kila mara ambazo zimejikita katika uhusiano huo wa agano na nyenzo za agano zilipatikana zikiwa zimeunganishwa na mtazamo wa ulimwengu na ujumbe.

Angalia Isaya anapoelekea kutoka hapo, anasema, "Sikieni enyi mbingu, sikieni enyi nchi, kwa maana Bwana amenena. Nimewalea watoto na kuwalea, lakini wao wameniasi." Neno la Kiebrania hapo, waliasi, ni *pasha*. *Pasha'* ni neno ambalo hapo awali lilikuwa la nyanja ya kisiasa. Lilimaanisha kuvunja uhusiano wa kisheria. Kwa hivyo, wameasi. Walikuwa wameingia katika agano. Walikuwa wameingia katika uhusiano huu wa kisheria, lakini sasa wameuvunja. Wamemwacha Bwana.

EJ Young anasema ukatili wa kutoshukuru haupo tu katika ukweli kwamba taifa linamkataa Mungu, bali pia taifa la wana linamtupa baba mwenye upendo. Angalia, "Nimelea watoto." Wao ni wana. Mungu alikuwa baba yao. "Wameniasi." Kisha Young anaongeza maoni haya, "Wale wanaofikiri Israeli walikuwa na kipaji cha dini watafanya vyema kukumbuka mstari huu." Kwa maneno mengine, mara nyingi jaribio hilo la kuelezea maendeleo ya dhana hizi kuu za kidini miongoni mwa Wayahudi linatokana na kitu kinachochukuliwa kuwa cha ndani kwa utu wa ushirika wa Kiyahudi au kitu fulani. Na kwa kweli halifanyi haki kwa mafanikio katika eneo hilo hata kidogo. Mungu alikuwa ameingilia kati katika historia ya watu hawa, akitoa neno lake kama sheria. Israeli huwa inageuka kutoka hapo. Kwa hivyo, "Nimelea watoto, nimewalea, lakini wameniasi. Ng'ombe anamjua bwana wake, na punda humjua, lakini Israeli haijui. Watu wangu hawaelewi." Kumbuka tulizungumzia kuhusu matokeo ya agano ya neno "jua," *yada'*,

linalomtambua Yahweh kama suzerain na masharti ya agano kama ya lazima. Pia ni neno lililojaa umuhimu wa agano.

Isaya 1:4-18 Kwa hivyo, anaendelea: "Ah, taifa lenye dhambi, watu waliojaa hatia." Na sehemu kubwa ya sura iliyobaki ina mashtaka. Kumbuka tulizungumzia kuhusu sera hiyo ya agano, ambapo nabii ni mjumbe anayewajia watu kuleta mashtaka ya Bwana.

Nimeingia katika agano nanyi, mmeniacha. Unapoendelea kupitia sura hiyo, unaona hivyo ndivyo kiini cha sura ya 1 kilivyo. Angalia mstari wa 4, "Ah, taifa lenye dhambi, watu waliojaa hatia, kizazi cha watenda mabaya, watoto waliojitolea kwa uharibifu! Wamemwacha Bwana, wamemdharau Mtakatifu wa Israeli, wamemgeuzia mgongo," na kadhalika.

Angalia mstari wa 11: "Wingi wa sadaka zenu, zina maana gani kwangu?" asema Bwana. "Nimetosheka na sadaka za kuteketezwa, kondoo waume na mafuta ya wanyama walionona. Sifurahii damu ya ng'ombe na wana-kondoo na mbuzi." Kumbuka, hiki ni mojawapo ya vifungu ambavyo mara nyingi vilinukuliwa na wakosoaji wakubwa vinavyosema kwamba manabii walipinga ibada hiyo, kimsingi walipinga desturi. Hakika hii ni kali sana. Analaani desturi za kutoa kafara za Wayahudi.

Mstari wa 12, "Mnapokuja kunitokea, ni nani aliyewaomba hivi, kukanyaga hivi nyua zangu? Acheni kuleta sadaka zisizo na maana." Kumbuka, kama tulivyojadili hapo awali, suala si ibada au dhabihu nyingi, ambayo hakika ilikuwa mapenzi ya Mungu kwa watu wake. Sababu ya hukumu hiyo iko katika mstari wa 15. "Mnaponyoosha mikono yenu katika maombi, nitaficha macho yangu msiwaone; hata mkiomba maombi mengi, sitasikiliza. Mikono yenu imejaa damu." Hiyo ndiyo sababu: mikono yao ilikuwa imejaa damu. Walikuwa wakiishi maisha tofauti kabisa na sheria ya Bwana na wakafikiri, "Tukupitia tu ibada basi kila kitu kitakuwa sawa." Lakini Mungu hataki aina hiyo ya huduma, ni utendaji wa ibada tu wa dhabihu fulani. Anataka moyo uliojitolea kwa Bwana na unaotamani kumtii Bwana. Kila mtu atashindwa, lakini basi kuna toba na msamaha wa kuleta dhabihu. Lakini hiyo haikuwa tabia ya watu.

Kwa hivyo, anasema nini katika mstari wa 16? "Jiosheni, jitakaseni. Ondoeni

matendo yenu maovu mbele zangu. Acheni kutenda mabaya, jifunzeni kutenda mema!”
 “Jifunzeni kutenda mema” ni nini? Hiyo ni agano tena. “Jifunzeni kutenda mema”
 inamaanisha kutii wajibu wa agano.

Unamkumbuka Samweli, wakati ufalme ulipoanzishwa? Sauli aliwasilishwa mbele ya watu katika muktadha wa sherehe ya upya wa agano. Alisema, “Sitaacha kuwaombea ninyi. Nitawafundisha kuenenda katika njia njema na iliyonyooka” (1 Samweli 12:23). Njia njema na iliyonyooka, njia ya agano. Hapa Isaya anasema, “Jifunzeni kutenda mema.” Kumbukumbu la Torati 6:18, inasema, “Fanyeni yaliyo mema na mema machoni pa Bwana, ili mpate kufanikiwa, mpate kuingia na kuimiliki nchi njema.” Mada kuu ni, “Fanyeni yaliyo mema na yaliyo sawa.”

Isaya 1:18-20 Rufaa kwa Sababu Pamoja Sasa, mistari ya 18-20 ni rufaa ya kujadiliana pamoja. Tena uko katika istilahi za kisheria. Maana yake ni, katika mstari wa 18, “Njoooni sasa, tujadiliane pamoja, asema Bwana.” “Rudianeni pamoja” ni kujadiliana kesi. Uko katika muktadha wa kisheria. “Tujadiliane kesi.” Na Bwana anasema hapa: “Tujadiliane kuhusu kesi hiyo na itakuwa wazi kwamba Israeli iko vile Mungu anavyosema. Imemwacha. Haikutii agano. Mikono yake imejaa damu.” Lakini, cha kushangaza, Mungu yuko tayari kusamehe na kutakasa. Unaona, “‘Tusemezane,’ asema Bwana. ‘Dhambi zenu zijapokuwa nyekundu kama bendera, zitakuwa nyeupe kama theluji; zijapokuwa nyekundu kama bendera, zitakuwa kama sufu.’” Mungu yuko tayari kusamehe.

Lakini unapoendelea, usije ukafikiri hiyo ni aina fulani ya msamaha bila kujali kama kuna toba au la, unaona katika mstari unaofuata Bwana anasema, “Mkiwa tayari na mtiifu, mtakula mema ya nchi; lakini mkipinga na kuasi, mtaliwa na upanga.” Kuna chaguzi. Msamaha unapatikana, lakini lazima muwe tayari na mtiifu. Unaona, kweli mna chaguzi mbili zile zile hapa katika istilahi tofauti ambazo Musa alitumia katika Kumbukumbu la Torati kwa ujumla: “Chagua uzima au chagua mauti ; chagua baraka, chagua laana. Mpendeni Bwana; mtumikieni naye kutakuwa na baraka. Mgeukieni Bwana, msimtii, kutakuwa na laana.” Ni chaguzi zile zile mbili. Mkiwa tayari na mtiifu

mtakula mema ya nchi. Ni chaguo kati ya baraka na laana. Nyuma katika Isaya 1:19, “Lakini mkipinga na kuasi, mtaliwa na upanga. Kwa maana kinywa cha Bwana kimenena.” Kwa hivyo anaita taifa kwenye hitaji la toba.

Sasa, nadhani nitaacha maoni yangu na hilo kwenye sura ya 1, sehemu ya hukumu. Kwa hivyo, unaona jinsi sura ya kwanza inavyoanza na shtaka na inaweka suala hilo wazi mbele ya Israeli. “Mmeniacha; na msipotubu na kunigeukia, hukumu itakuja.” Angalia sura ya 1 mstari wa 25, kabla hatujaendelea, “Nitageuza mkono wangu dhidi yenu; nitakusafisha takataka zako kabisa, na kuondoa uchafu wako wote.”

Isaya 2:1-5 Mapanga Kuwa Majembe Tuendeleo hadi sura ya 2, ambayo ni sehemu ya baraka itakayokuja baada ya hukumu iliyotabiriwa ya sura ya 1. Hebu tusome unabii katika 2:1-5. Ni kifungu kifupi, lakini ni kifungu kinachojulikana sana. "Hili ndilo aliloliona Isaya mwana wa Amozu kuhusu Yuda na Yerusalemu. Katika siku za mwisho, mlima wa hekalu la Bwana utawekwa imara kama mkuu kati ya milima, utainuliwa juu ya vilima, na mataifa yote yatamiminika kwake. Mataifa mengi yatakuja na kusema, 'Njoni, twende juu ya mlima wa Bwana nyumbani kwa Mungu wa Yakobo, naye atatufundisha njia zake, tupate kutembea katika mapito yake.' Sheria itatoka Sayuni, neno la Bwana kutoka Yerusalemu. Atahukumu kati ya mataifa, na atasuluhisha migogoro ya watu wengi. Watafua panga zao ziwe majembe na mikuki yao iwe mikuki. misumari ya kupogoa. Taifa halitachukua upanga dhidi ya taifa, wala hawatajifunza vita tena. Njooi, enyi nyumba ya Yakobo, twende katika nuru ya Bwana.” Kiini cha unabii huu ni mistari mitatu tu kwa sababu mstari wa kwanza ni utangulizi tu. “Hili ndilo Isaya, mwana wa Amozu, aliloliona.” Na mstari wa mwisho ni himizo la kumalizia. “Njooi, enyi nyumba ya Yakobo, twende katika nuru ya Bwana.” Kwa hivyo, ni mistari ya 2, 3, na 4 ambayo ndiyo kiini cha unabii hapa kuhusu baraka zijazo.

Mika 4:1-5 Sambamba Sasa, kama ulivyosoma robo iliyopita, unabii huu unafanana sana na Mika 4:1-5. Ingawa, ukimgeukia Mika, utaona kwamba Mika, ingawa ni sawa kabisa, ina mstari wa ziada unaoelezea zaidi wakati wa amani ambao Isaya

anazungumzia katika mstari wa 4. Isaya anasema katika mstari wa 4 kwamba “panga zitafuliwa kuwa majembe, taifa halitachukua upanga dhidi ya taifa, wala hawatajifunza vita tena.” Na ukimtazama Mika, unaona mara baada ya hapo, katika mstari wa 3 wa Mika 4, “Taifa halitainua upanga juu ya taifa, wala hawatajifunza vita tena.” Lakini angalia mstari wa 4 wa Mika 4: “Kila mtu ataketi chini ya mzabibu wake na chini ya mtini wake, wala hapana mtu atakayewatia hofu; kwa maana Bwana wa majeshi amesema.” Kila mtu ataketi chini ya mzabibu wake na mtini wake huko, na hakuna kitu kinachoweza kuwafanya watu waogope au kuwaogopa katika wakati huu wa amani. Kisha himizo la mwisho linafanana na himizo la Isaya lakini limeandikwa tofauti kidogo. Mstari wa 5 katika Mika ni: “Maana mataifa yote watakwenda, kila mmoja kwa jina la miungu yake; bali sisi tutakwenda kwa jina la Bwana, Mungu wetu, milele na milele.” Kweli himizo kwa Israeli kumfuata Bwana, Mungu wa kweli. Yeye ndiye aliyeweza kuwarudisha watu hawa wote. Watu wengine wanaweza kufuata miungu mingine, lakini sisi tutamfuata Bwana, Mungu wetu milele na milele.

Nitatoa maoni kuhusu kifungu cha Mika na Isaya, lakini hebu turudi kwenye kifungu cha Isaya. Inaonekana kwangu, na nasema hivi kwa njia ya jumla kabla ya kuangalia zaidi unabii, kwamba tuna ufunuo wa wakati wa amani na haki, au haki, unaozungumzia wakati ambapo kutakuwa na amani na usalama wa nje hapa duniani; ndiyo, wakati wa amani na usalama wa nje. Angalia katika muktadha wa Mika, kwamba Mika 4:1 inatiririka kutoka mwisho wa sura ya 3 ya Mika.

Mwishoni mwa sura ya 3 ya Mika una kifungu kinachozungumzia uharibifu unaokuja wa jiji la Yerusalemu. Mika 3:10 inasema, “Wanajenga Sayuni kwa damu, na Yerusalemu kwa uovu. Viongozi wake wanahukumu kwa rushwa, makuhani wake wanafundisha kwa malipo.” Kisha mstari wa 12 unasema, “Kwa sababu hiyo, Sayuni italimwa kama shamba. Yerusalemu itakuwa rundo la vifusi, na kilima cha hekalu kama kilima kilichojaa vichaka.” Huu ni utabiri wazi wa hukumu juu ya Yerusalemu. Inaonekana wazi kabisa kwamba huo si unabii wa mfano; huo ni mahususi sana. Mji wa Yerusalemu utaharibiwa, na hilo lilitimizwa muda mfupi baada ya wakati wa Mika na Isaya mwaka wa 586 KK wakati Wababeli walipokuja. na kuuharibu mji. Ilitimizwa

kihalisi. Lakini unaona Mika 3 ikitiririka moja kwa moja hadi 4.

Mika 4:1 inatoa tofauti inaposema, “Lakini itakuwa katika siku za mwisho, mlima wa nyumba ya BWANA utawekwa imara juu ya milima, nao utainuliwa juu ya vilima; watu watauendea. Na mataifa watakuja na kusema, ‘Twendeni juu ya mlima wa BWANA.’ Sheria itatoka Sayuni, na neno la BWANA litatoka Yerusalemu.” Kwa hivyo ingawa Yerusalemu itaharibiwa, kutakuja wakati ujao ambapo mataifa yote yatamiminika kuelekea Yerusalemu, na watu wa dunia watakuja kuabudu, na sheria itatoka Yerusalemu. Katika muktadha, hasa katika unabii wa Mika, inaonekana wazi kwamba tunazungumzia Yerusalemu hapa kwa maana halisi, si kwa maana ya mfano. Lakini kumbuka nilisema inaonekana kuelezea wakati wa amani na usalama wa nje, wakati ambapo Mungu atawalinda watu wake. Sio wakati ambapo Mungu atawalinda watu wake tu kutokana na hatari. Inaonekana kama ni wakati ambapo hakuna hatari. Kila mtu ataketi chini ya mzabibu wake na mtini wake; na Mika anasema, "Wala hakutakuwa na kitu cha kuwatia watu hofu." Kwa hivyo sio ulinzi tu katikati ya hatari pande zote; ni wakati ambapo hakuna hatari, wakati ambapo Yerusalemu itakuwa kitovu cha neno la Bwana kutolewa, wakati ambapo haki itaanzishwa duniani, na kutakuwa na amani kati ya mataifa. Panga zitafuliwa kuwa majembe, na vita havitaendelea kupiganwa.

Hili Litatokea Lini? Sasa, hayo ni maoni ya jumla tu. Swali ni: hili litatokea lini? Hapa ndipo unapopata tofauti nyingi zinazohusiana sana na tofauti kati ya eskatolojia. mifumo. Bila shaka, una wafasiri wa kabla ya milenia, baada ya milenia, na wa milenia ambao wameangalia kifungu hiki na kukitafsiri kwa njia tofauti. Nataka kuingia katika hilo baada ya dakika chache. Lakini hebu tuanze majadiliano yetu nacho kwa kifungu cha kwanza katika Isaya sura ya 2, mstari wa 2, na hicho ni “Katika siku za mwisho,” *aharit hayamim* kwa Kiebrania.

“Katika Siku za Mwisho” Sasa, neno hilo linamaanisha nini kwa Kiebrania “katika siku za mwisho?” Nadhani watu wengi mara moja hudhani kwamba unapokutana na kifungu hicho, “katika siku za mwisho”, unazungumzia eskatologia, na kwamba neno lenyewe ni

neni la kiufundi, neno la eskatologia linalorejelea eskatoni . Huwezi kuhitimisha hilo tu kutokana na istilahi yenyewe. Angalia Mwanzo 41:9, kwa mfano, hii ni baraka za Yakobo kwa makabila kumi na mawili ambapo anasema, "Yakobo aliwaita wanawe. Anasema, 'Kusanyikeni pamoja ili niwaambie yatakayowapata ninyi *aharit hayamim* , katika siku za mwisho.'" Yafuatayo ni unabii huu kuhusu makabila mbalimbali ambao, kwa sehemu kubwa, ulitimizwa katika kipindi cha Agano la Kale. Neno hilo hapo halionekani kutumika kwa maana ya eskatolojia; ni zaidi kama: Nitawaambieni kuhusu kitakachotokea katika siku zijazo, katika wakati ujao. Kumbukumbu la Torati 31:29 linafanana sana ambapo tuna baraka za Musa. Hiyo ni Kumbukumbu la Torati 31:29: "Kwa maana najua ya kwamba baada ya kufa kwangu mtajiharibu kabisa na kugeuka kutoka katika njia niliyowaamuru na mabaya yatawapata ninyi *aharit hayamim*. Mabaya yatawapata katika siku za mwisho kwa sababu mtafanya maovu machoni pa Bwana, ili kumkasirisha kwa kazi ya mikono yenu." Anazungumzia Israeli wanapomgeukia Bwana ambaye yuko chini ya laana za agano, na hiyo ni katika siku zijazo. Hilo si jambo la kieskatolojia. Halirejelei nyakati za mwisho. Kwa hivyo matumizi ya kifungu chenyewe ni kwamba muktadha lazima uamue ni kiwango gani cha nyakati zijazo kinachoonyeshwa. Muktadha lazima uamue ni nyakati gani maalum za siku zijazo zinazoonyeshwa. Unaweza kutafsiri hili kwa njia ya jumla zaidi kama "katika siku zijazo," na pia "siku za mwisho" ukitoa wazo hilo hadi mwisho.

Sasa, kuna mkusanyiko wa marejeleo, ukiangalia ukurasa wa 5, chini ya ukurasa wa 5. Angalia anachosema Harris; anasema kuna maswali mawili ya kitheolojia yanayohusika. Kwanza, kuna *aharit hayamim* , "mwisho wa siku," akimaanisha mustakabali wa jumla, lakini haswa zaidi kwa "siku za mwisho," sehemu ya mwisho ya wakati. Mwandishi wa makala haya anasema kwingineko kwamba kifungu hiki kwa kawaida hurejelea mustakabali wa jumla. Baadaye, ndivyo Harris anavyosema juu ya ukurasa wa 6, kwamba tafsiri inategemea muktadha. Inawezekana kutumia kifungu hiki kwa *eschaton ya mwisho*. na kwa ajili ya mustakabali wa jumla kwa sababu ni wazi eskatolojia yote ni ya wakati ujao, lakini si wakati ujao wote unaorejelea *eskatoni* au nyakati za mwisho.

Iliyotajwa hapo juu Makala hiyo inaonyesha kwamba kifungu kinacholingana cha Agano Jipya mara nyingi hurejelea wakati ujao kwa ujumla na si lazima kieleze sehemu ya mwisho ya wakati. Hii inaleta shaka kuhusu wazo kwamba kanisa la Agano Jipya lilijiona kama linaishi katika siku za mwisho. Nyakati hatari zinazozungumziwa katika 1 Timotheo 4:1 hutoa mfululizo wa maonyo kwa wakati ujao usiojulikana.

Oswalt, chini ya ukurasa wa 6, anatoa kauli ya kuvutia, nadhani, kuhusu jinsi akili ya Kiebrania ilivyofikiria wakati ujao. Anasema kuhusu Isaya 2, mstari wa 2, “Katika siku zijazo,” ndivyo anavyotafsiri kifungu cha maneno. “Katika siku zijazo” hutafsiri kifungu cha maneno ambacho kihalisi kinamaanisha, “katika siku zijazo.” Unaona, *aharit hayamim* inamaanisha "baadaye ya siku." *aharit* ni "baada," au "nyuma." Waebrania hawakukabili wakati ujao kama sisi. Badala yake, wanakabiliwa na yaliyopita na kurudishwa nyuma katika wakati ujao, ili yaliyopita yawe mbele yao na yajayo nyuma yao. Naam, anasema tunaangalia wakati ujao kama kitu kilicho mbele yetu, lakini anasema akili ya Waebrania iliangalia yaliyopita. Wakati ujao uko nyuma yao. Mwelekeo wa Israeli ulikuwa kwa yaliyopita, historia, kile ambacho Mungu alikuwa amewafanyia. Kwa hivyo waliangalia yaliyopita. Yaliyopita yalikuwa mbele yao; wakati ujao ulikuwa nyuma yao. Angalau hilo ndilo pendekezo lake kuhusu mahali ambapo usemi huu unaingia. Kwa hivyo anasema kifungu hiki kingine si cha kiufundi.

Nadhani hiyo ndiyo hoja kuu. Katika Agano la Kale kifungu hiki hakimaanishi enzi ya milenia au hata kipindi kingine zaidi ya hapo. Ushahidi unaounga mkono uelewa wake unaweza kupatikana—tazama Mwanzo 49:1 na marejeleo mengine mbalimbali. Lakini anasema hii si kukataa kwamba kifungu hiki kinaweza kutumika kwa njia ya kiufundi zaidi na kuna marejeleo mengine kadhaa ambapo "katika siku za mwisho" iko katika muktadha wa mwisho wa dunia na kwa hivyo inaonyesha eschaton . Kwa hivyo juu ya ukurasa wa 7, Kilicho muhimu ni kutathmini *muktadha* ili kuona jinsi kifungu hiki kinavyotumika. Kwa msingi huo, haiwezi kusemwa kwamba kifungu hiki kinaweza kumaanisha tu enzi ya milenia. Kwa maana ya takriban zaidi kinaweza kuhusiana na enzi ya kanisa.” Hilo linaleta mjadala huu mwingine wa jinsi kifungu kizima (Isaya 2 na Mika 4) kinavyotafsiriwa, na sidhani kama unaweza kutatua hilo tu kwa msingi wa istilahi

hapa. Lazima usuluhishe swali kubwa la kile kifungu kinazungumzia.

"Siku za Mwisho" kama Neno la Kiufundi - EJ Young [Wakati kati ya Majilio]--
 Amillennial Sasa, jambo la kuvutia ni kwamba, kuna wale wanaochukulia neno hilo kama neno la kiufundi. Na acha nieleze hilo kwa EJ Young. EJ Young ni mpinga-milenia. Yaani, EJ Young haamini katika utawala wa miaka elfu wa Kristo mwishoni mwa nyakati—"mpinga-milenia" haimaanishi hakuna milenia. EJ Young haamini kwamba kuna kipindi cha baadaye kilichoelezwa katika Biblia ambapo Kristo atatawala hapa duniani na kuanzisha masharti ya haki na amani. Anahisi kwamba "vifungu vya ufalme" ambavyo wengi wamevitumia kwa kipindi hicho cha wakati ujao hapa duniani vinapaswa kuchukuliwa kwa njia ya mfano zaidi na kutumika kwa kanisa. Vifungu hivi vinatimizwa sasa katika kuenea kwa injili kupitia hali ambazo injili huzalisha katika mioyo na maisha ya watu kwa maana ya kiroho. Sasa, kwenye ukurasa wa 7 wa mkusanyiko huo wa manukuu, chini ya ukurasa, Young anasema, "Kwa hivyo, kifungu hiki ni cha kiistikatolojia. Siku za mwisho zitakapoonekana, zitamfunua Masihi ambaye ndiye utimilifu na lengo ambalo historia yote ya awali imekuwa ikielekeza. Tazama Vos. Vos anapingana kwa usahihi, tunaamini." Kwa hivyo huu ndio mtazamo wa Young unaokubaliana na Vos kwamba "kifungu hiki ni cha uwanja wa kiistikatolojia. Kinahusiana na kipengele cha pamoja cha kiistikatolojia, ambacho ni chenye kunyumbulika katika upana wake na kinachoweza kusongeshwa kuhusu nafasi yake. Agano Jipya linafundisha kwamba kipindi hiki, katika sehemu za mwisho za siku, kilianza kuendelea na ujio wa kwanza wa Kristo. Ni umalizio wa nyakati, na mwisho wa nyakati. Sehemu za mwisho zitafikia mwisho Bwana atakaporudi katika utukufu." Lakini unaona kile Young anasema ni kwamba unazungumzia hapa wakati kati ya majio ; siku za mwisho ni nyakati kati ya ujio wa kwanza na ujio wa pili wa Kristo. Kwa hivyo maudhui ya unabii huu yatakata utimilifu wake katika kipindi kati ya marejeo, na anauchukua kama neno la kiufundi kwa kipindi hicho.

Hebu tuende kwenye ukurasa wa 8, juu ya ukurasa, aya tatu za kwanza. Aya mbili za kwanza kati ya hizo tatu zinatoka ukurasa wa 98 ambapo Young anasema, "Kuna

mambo mawili yanayoonyesha kwamba kifungu hiki kina umuhimu wa kiufundi wa kieskatolojia. Kwanza, mara nyingi hutumika katika Agano la Kale kuhusu wakati ambapo wokovu wa Kimasihi utatimizwa. Pili, Agano Jipya linatumia kifungu hiki kwa maana hii ya kieskatolojia kwa kipindi hicho cha wakati ambacho kilianza kutekelezwa wakati wa ujio wa kwanza wa Yesu Kristo.”

Ukiangalia marejeleo hayo anayotoa, nadhani unaweza kupata uhalali wa kuelewa neno "katika siku za mwisho" ili kurejelea kipindi cha wakati kati ya marejeo. Swali ni, je, hiyo ndiyo maana hapa? Young anaendelea, "Kifungu cha ukamilifu kinapaswa kuzingatiwa, kwa maana wengine hurejelea kifungu hiki kwa milenia ambayo ingeanza baada ya enzi ya kanisa. Lakini baraka zinazoonyeshwa hapa zinatokea katika kipindi cha siku za mwisho. Ikiwa milenia inachukuliwa kama sehemu ya hali ya milele, basi haiwezi kuchukuliwa kuwa sehemu ya siku za mwisho. Na kwa hivyo unabii wake hauwezi kuirejelea." Unaona, anasema, "ikiwa milenia ni sehemu ya hali ya milele." Hilo ndilo swali halisi. Je, tunapaswa kuzingatia milenia kama sehemu ya hali ya milele? Nisingeiona kuwa sehemu ya hali ya milele. Ningeiona kuwa tofauti na hali ya milele. Lakini, unaona, anaweza kuondoa uwezekano wa kuelewa kifungu hiki kama kinachorejelea milenia kwa sababu iko kati ya marejeo ya Kristo. Mtazamo wa kabla ya milenia ungesema Kristo angerudi kwanza na hii itakuwa baada ya hapo. Mtazamo wa baada ya milenia unaweza kusema kuenea kwa injili kutaongoza hadi hili, lakini tutarudi kwenye hilo. Lakini, aya inayofuata, “Kipindi kinachokusudiwa na msemu ‘siku za mwisho’ ni enzi ya Kanisa la Kikristo ambalo lilianza mkondo wake na ujio wa kwanza wa Kristo.”

Sasa, nenda kwenye ukurasa wa 9 kwenye nukuu yako. Young anasema, "Kifungu hiki ni kigumu kutafsiri. Kinafundisha kwamba baraka zilizoelzwa zitatokea ndani ya siku za mwisho. Na ni ukweli huu, angalia," anasema, "unaounga mkono tafsiri ya baada ya milenia ya Boettner na wengine. Tazama Roderick Campbell, *Israeli na Agano Jipya*. Wakati huo huo vifungu vingine vinazungumzia vita vinavyoendelea hadi mwisho. Kwa hivyo, baadhi, kama Boettner (ambaye kitabu chake kinasifika) wanaamini kwamba dunia itakuwa bora zaidi, kama tu kielelezo cha mbinguni. Lakini sasa Kifungu

hakizungumzii uboreshaji wa kiasi, bali mabadiliko kamili. "Ni muhimu basi," na hapa ndipo Young anafikia hitimisho lake mwenyewe. Anasema, "Ni muhimu basi kuisisitiza kwamba unabii utatimizwa kabisa," - lakini kisha anatoa sifa - "kimsingi wakati wa siku za mwisho. Wakati dhambi ya ujio wa pili itaondolewa, tutatambua baraka zote zilizoahidiwa." Unaona hiyo ni njia ya kuvutia ya kujaribu kupata utimilifu: kutimizwa kabisa katika kanuni, lakini si kutimizwa kabisa katika vitendo. Inasubiri ujio wa pili, wakati dhambi itaondolewa, wakati itatimizwa kabisa.

Angalia maoni yake yanayofuata, "Tafsiri hii ni ngumu," nadhani inaongeza ugumu. "Lakini ni yote ambayo mtu anaweza kufanya ikiwa angekuwa mwaminifu kwa lugha ya Biblia. Tafsiri ya baada ya milenia haitoi haki ya kutosha kwa vifungu hivyo vinavyosisitiza tabia mbaya ya ulimwengu wa sasa, uovu unaoendelea hadi mwisho." Ninakubaliana na Young katika hilo. Mtazamo wa baada ya milenia unaosema kuenea kwa injili kutaongoza katika aina hii ya hali ambayo amani na haki zitaanzishwa. Mtazamo kama huo ni mgumu sana kuoanisha na vifungu vingine katika maandiko vinavyosema katika nyakati za mwisho mambo yatakuwa mabaya zaidi, si bora zaidi, na kutakuwa na vita na uvumi wa vita (tazama Mathayo 24). Kwa hivyo nadhani Young yuko sahihi katika ukosoaji wake wa mtazamo wa baada ya milenia.

Hata hivyo, mtazamo wa H mwenyewe pia unakumbana na matatizo kwa sababu amejifungia kwenye kisanduku hiki cha kusema kwamba kifungu hiki kitatimizwa kati ya ujio wa Kristo. Ikiwa kitatimizwa kati ya ujio wa Kristo, kinatimizwa sasa hivi. Unaweza kuuliza: "Kinatimizwa wapi sasa hivi? Tunakiona wapi?" Angejibu, "Kimetimizwa kabisa sasa hivi, lakini kimsingi." Ni katika kanuni tu. Utimilifu wake kamili bado ni wa wakati ujao, wakati wa ujio wa pili wa Kristo. Basi, je, kinatimizwa kati ya ujio wa Kristo au la? Anasema kina matatizo yake, lakini ndivyo tu tunavyoweza kufanya nacho. Nadhani kuna chaguzi zingine bora zaidi.

Angalia kadiri tulivyokwenda, na *aharit hayamim hii* ina maana kubwa katika tafsiri ya kifungu hiki kutoka Isaya 2:2. Ukiichukulia kama neno la kiufundi, kama Young anavyofanya, kwa wakati ulio kati ya marejeo, basi tafsiri ya kabla ya milenia imekataliwa kwa sababu iko zaidi ya marejeo ya pili. Kwa hivyo unaona, kwa kuchukua

hilo kama neno la kiufundi, unaweza kuondoa tafsiri ya kabla ya milenia. Ikiwa wewe ni mwamini wa miaka elfu, unaichukulia kama neno hilo la kiufundi kwa kipindi cha muda ulio kati ya marejeo. Kisha unalazimika kusema kifungu kimetimizwa kimsingi, lakini si kwa uhalisia, ambayo, kwa asili, ni kile ambacho Young anafanya. Mwana-baada ya milenia, ikiwa anachukua hivyo, ambayo wengi wao hufanya, hiyo ni vigumu kuipatanisha na vifungu vinavyozungumzia vita vinavyoendelea hadi mwisho kama vile Mathayo 24:6. Kwa hivyo unaona, kuchukua hilo kama neno la kiufundi, kwa wakati ulio kati ya marejeo, kuna maana nyingi.

Waamini wa umilenia wa P hawaelekei kulichukua kama neno la kiufundi kwa kipindi hicho, kati ya marejeo. Lakini ninachosema ni kwamba, ukilichukua kwa njia hiyo, unaondoa imani ya kabla ya umilenia kama chaguo kwa sababu waamini wa kabla ya umilenia watatumia hili kwa kitu kitakachotokea baada ya ujio wa pili wa Kristo.

Sawa, hebu tupumzike kidogo na tutarudi na kuiangalia zaidi.

Imechapishwa na Victoria Chandler
Ilihaririwa awali na Carly Geiman
Uhariri mbaya na Ted Hildebrandt
Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips
Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips